

Mamuka Chazaradze (vpravo).
Foto: Wikimedia

Rezignoval předseda banky, která stojí za projektem Anaklijského přístavu

Mamuka Chazaradze, předseda největší gruzínské banky TBC, rezignoval na svůj post. K odstoupení došlo kvůli nařčení z korupčního jednání. Toho se Chazaradze měl dopustit před 11 lety. Celý případ vzbuzuje velkou pozornost médií a podrobně jej monitoruje také Transparency International.

Některé neziskové organizace a pozorovatelé tvrdí, že případ je politicky motivovaný a stojí za ním neformální vůdce Gruzie Bidzina Ivanišvili. Multimiliardář a bývalý premiér se prý

snaží zbavit svých politických oponentů před parlamentními volbami, které se budou konat příští rok.

„Je to politicky motivovaná a organizovaná kampaň proti finanční instituci,“ řekl gruzínský politický analytik Gia Nodia pro JAMnews. Jako hlavní důvod označuje stavbu hlubinného přístavu v Anaklii na pobřeží Černého moře, za kterou stojí právě banka TBC.

Vyšetřování kauzy začalo 2. srpna 2018 poté, co rezignoval tehdejší premiér Giorgi Kvirikašvili, kterého Ivanišvili nešetřil kritikou. Kvirikašvili to odůvodnil rozdílnými názory, z nichž jeden se měl týkat právě budování Anaklijského přístavu. Ten financuje TBC společně se zahraničními (především americkými a evropskými) investory. Podle časopisu The Economist by tento hlubinný přístav mohl být gruzínskou „vstupenkou“ do Evropy. Stavba, která by měla vyjít na 2,5 miliardy dolarů, se ale nezamlouvá Ivanišvilimu a jeho předstávám o Gruzii.

(EN) <https://www.economist.com/europe/2019/02/16/shrinking-the-black-sea>

(EN) <https://jam-news.net/chair-of-largest-bank-in-georgia-resigns-amidst-struggle-with-authorities/>

(EN)

<https://jam-news.net/explainer-why-is-georgian-billionaire-ivanishvili-waging-war-against-the-countrys-most-popular-bank/>

(EN) <https://www.transparency.ge/en/blog/investigation-against-tbc-bank-founders-timeline>

Foto: Reuters

Gruzínští pravicoví extrémisté chtějí zabránit konání týdne hrdosti LGBT v Tbilisi

V gruzínském hlavním městě Tbilisi se má mezi 18. - 23. červnem konat průvod sexuálních menšin. Kromě pochodu za důstojnost bude součástí Tbilisi Pride Week také konference o právech LGBT komunity v Gruzii.

„Násilí je pácháno proti nám a našim rodinám, ve školách, na ulicích, v práci. Jsme napadáni doma a vyhoštěni z našich rodin. Zabí-

její nás!“ stojí v prohlášení na facebookové stránce Tbilisi Pride.

Ohlášení akce vyvolalo rozruch především mezi pravicovými extrémisty. Ti přísahali, že něco takového v Gruzii nedopustí.

„Pokud je policisté budou chránit, tak s nimi budeme nakládat, jako naši předkové nakládali se zrádci,“ prohlásil Sandro Bregadze, lídr ultranacionalistické strany Georgian March.

Největší konfrontace mezi obhájci práv LGBT a jejich odpůrci [se v Tbilisi odehrála 17. května 2013](#). Několik desítek lidí tehdy uspořádalo poklidné shromáždění u příležitosti mezinárodního

dne proti homofobii. Záhy na ně ale zaútočili ortodoxní aktivisté, kněží a pravicoví extrémisté. Gruzínský patriarcha poté jmenoval 17. květen dnem obrany svátosti rodiny. Video: reportáž BBC v odkazu.

(EN) <https://jam-news.net/lgbt-activists-want-to-a-hold-a-parade-in-tbilisi-in-june-the-georgian-far-right-wants-to-shut-it-down/>

(EN)

<https://www.bbc.com/news/av/world-europe-22565723/conservatives-attack-gay-activists-at-rally-in-tbilisi>

(EN) <http://georgiatoday.ge/news/14539/First-Ever-Tbilisi-Pride-to-Take-Place-in-June-?5321>

Abcházie po 26 dnech opět otevřela hranici s Gruzii

Administrativní hranice mezi Gruzii a Abcházií se 6. února opět otevřela. Dle vyjádření úřadů neuznané republiky k jejímu uzavření došlo z důvodu epidemie prasečí chřipky v sousední Gruzii. Ta si měla podle posledních zpráv vyžádat až 17 obětí.

Vinou blokace hraničního přechodu řada etnických Gruzínů z galského okresu v Abcházii přišla o možnost cestovat do Gruzie za prací, získat zdravotní ošetření nebo docházet do školy. To nakonec vedlo k protestům, které se v Gali odehrály 23. ledna.

Ingurský most je jediným přechodem mezi neuznanou republikou Abcházie a gruzínským regionem Samegrelo. Význam mostu pro obě strany demonstruje případ rodiny z Gruzie, která kvůli uzavřenému přechodu nemohla navštívit pohřeb příbuzného na abchazské straně hranice. Poslední rozloučení s nebožtíkem proto muselo proběhnout pouze přes řeku Inguri, jež obě strany odděluje. Video o zmíněném pohřbu najdete v odkazu na Rádio Svobodná Evropa.

(EN) <https://www.rferl.org/a/georgia-abkhazia-bridge-mourners/29785244.html>

(EN) <http://georgiatoday.ge/news/14378/Occupied-Abkhazia-Re-opens-%E2%80%98Border%E2%80%99-after-26-Days->

Prasečí chřipka v Abcházii

Abcházii opatření v podobě uzavření hranice s Gruzii příliš nepomohla - prasečí chřipka si cestu nakonec našla. Podle JAMnews bylo potvrzeno až 49 případů prasečí chřipky. Mezi nakaženými mělo být také osm dětí.

Ministerstvo zdravotnictví neuznané republiky ale důvod k panice nevidí. „Podle expertů jsme již dosáhli vrcholu, počet nakažených bude klesat. Není důvod k vyhlášení karantény,“ tvrdil náměstek ministra Alchas Kondžarija reportérům z JAMnews.

(EN) <https://jam-news.net/outbreak-of-swine-flu-in-abkhazia/>

Foto: Wikipedie

Abcházie bez elektřiny

Abcházie trpěla od 20. února nedostatkem elektřiny kvůli nízké hladině vody použitelné vodní elektrárnou na řece Inguri. Mezi 11. a 14. hodinou docházelo v zemi k úplnému přerušení dodávky proudu. Nezáviděníhodnou situaci nakonec vyřeší energie z Ruska – tou budou zásobované Gudauta, Gagra a Suchumi, zatímco zbytek Abcházie bude zásobován z vodní elektrárny Inguri.

Hydroelektrárna Inguri zásobuje energií jak separatistické území Abcházie, tak Gruzii. V případě Abcházie se jedná o hlavní zdroj energie. Za provoz elektrárny je ale zodpovědná Gruzie.

(EN) <http://www.agenda.ge/en/news/2019/547>

(EN)

http://georgiatoday.ge/news/14477/Is-it-Worth-Keeping-Abkhazia-Switched-On%3F-The-Enguri-Dilemma?fbclid=IwAR04IFDA7YrGz6vKMLQJMjn8_IKogIS94jphWj6ZFgRnPisoT67cg_Xu_Qk

(EN) <https://jam-news.net/abkhazia-life-without-electricity/>

(EN) <http://georgiatoday.ge/news/14542/Electricity-Supply-to-be-Restricted-in-Abkhazia>

Svoboda na Kavkaze podle Freedom House.

Nejlépe dopadla Gruzie, nejhůř Ázerbájdžán a Jižní Osetie

Poslední zpráva americké nevládní organizace Freedom House přisuzuje Gruzii první místo v hodnocení kavkazských zemí, co se svobody týče. Neodpouští si však kritiku. Podle Freedom House Gruzie získala 63 bodů ze 100 a byla označena za částečně svobodnou zemi. V kategoriích politických a občanských práv si však pohoršila.

Zpráva popisuje některé negativní události a trendy, mezi něž zařazuje například velký vliv oligarchů na politický život, neodůvodněné zásahy policie proti demonstrujícím, zatýkání lídrů protestů, nízkou transparentnost během prezidentských voleb nebo neefektivní boj s korupcí.

Jako částečně svobodné byly ve zmíněné zprávě označeny také Arménie se ziskem 51 bodů ze 100, Abcházie se ziskem 41 bodů a Náhorní Karabach s 31 body. Katastrofálně skončila separatistická oblast Jižní Osetie s 10 body, která spadla do kategorie nesvobodných zemí, stejně jako Ázerbájdžán s 11 body (dle hodnocení Freedom House 19. nejméně svobodné teritorium na světě).

(EN)

<https://jam-news.net/freedom-in-the-caucasus-armenia-improves-georgia-deteriorates-azerbaijan-still-troubling-freedom-house/>

(EN) <https://freedomhouse.org/report/countries-world-freedom-2019>

„Ekonomická revoluce“ po arménsku

Arménský parlament schválil pětiletý plán obnovy ekonomiky země nazvaný „ekonomická revoluce“. Premiér Pašinjan plánuje do roku 2023 významné snížení chudoby a nezaměstnanosti. Program zahrnuje odpuštění daní velmi malým podnikům a zvýšení platů ve veřejném sektoru. Hrubý domácí produkt by se měl zvyšovat o pět procent ročně, exporty by měly do roku 2024 přesáhnout 40 procent HDP a solární energie by měla představovat alespoň deset procent spotřebované energie do roku 2022. Program ale čelí kritice a byl schválen bez podpory dvou opozičních stran. Opozice kritizuje přílišné ambice programu, množství slibů a málo detailů. Kritika se také snesla na Pašinjanuv výrok, že „chudoba je hlavně v hlavách lidí a ekonomická revoluce je jejich odpovědností.“ Další vládní opatření se týkají hlavně investic, efektivnějšího řízení a boje proti korupci.

(EN) <https://eurasianet.org/armenia-adopts-plan-for-economic-revolution>

(EN) <https://www.azatutyun.am/a/29772269.html>

Propuštění pracovníci továrny v Alaverdi zablokovali hlavní železnici

Pracovníci továrny mědi v arménské městě Alaverdi zablokovali v únoru na několik dní železnici spojující Arménii s Gruzii. Demonstranti požadují znovuoobnovení provozu v továrně, která je zavřená od října minulého roku. Továrna byla zavřena poté, co se zjistilo, že porušuje limity znečištění ovzduší. Vlastník továrny, lichtenštejnská společnost Vallex Group, odmítá zaplatit pokutu 800 tisíc dolarů za překračování limitů. Více než 500 pracovníků mělo garantovanou prozatímní sníženou mzdu do března 2019. Znovuoobnovení provozu záleží na dohodě mezi Vallex Group a ruskou bankou VTB, která půjčila společnosti 380 milionů dolarů na obnovu měděného a molybdenového dolu Teghut nedaleko od Alaverdi. Lichtenštejnská společnost nebyla schopná dluh splatit a důl Teghut připadl ruské bance v lednu 2018. Banka nyní hledá nového provozovatele a více než 1200 horníků zůstává bez práce. Je možné, že banka získá také tavnou v Alaverdi. Do sporu se vložila arménská vláda, ale zatím nebyla schopná najít řešení. Guvernér severoarménské oblasti Lori naznačil, že protesty mohou být organizované přímo Vallex Group s cílem získat ústupky od arménské vlády. Pracovníci nyní hrozí zablokováním nejen železnice, ale i důležité silnice spojující Arménii s Gruzii.

(RU) <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/331689/>

(EN) <https://www.azatutyun.am/a/29768130.html>

(EN) <https://armenpress.am/eng/news/964094.html>

(EN) <https://hetq.am/en/article/100939>

Kontroverzní kniha o Náhorním Karabachu

Nová kniha nazvaná "Narco Karabakh" vykresluje neuznaný stát jako centrum zbraní, drog, zločinu a pašování lidí. Nejasné okolnosti vzniku a nepodložená tvrzení ale naznačují, že se jedná o očerňující PR akci cílící na mezinárodní média. Údajný britský autor Harrold Cane vydal knihu pod pseudonymem kvůli „strachu o své bezpečí“. Autor tvrdí, že za knihou stojí několikaletá práce a investigace v desítkách zemí včetně Arménie a Náhorního Karabachu. Není ale jasné, kdo tuto údajnou činnost financoval, kniha je volně dostupná na internetu. Profesionální webové stránky mají skryté registrační údaje a zdroje uvedené na stránkách často nepodporují autorova tvrzení. Twitterový účet knihy je rovněž velice profesionální a často označuje světová média, přední politiky a experty. Vydání knihy přišlo v době, kdy dochází ke zlepšování vzájemných vztahů a častým mírovým rozhovorům mezi Arménií a Ázerbájdžánem.

(EN) <https://eurasianet.org/new-book-claims-to-expose-karabakh-as-international-crime-hub>

(EN) <http://narcokarabakh.net/en/>

Ani Mejlumyan o svobodě tisku v Arménii

Novinářka Ani Mejlumyan získávala informace o podmínkách pro fungování médií v Arménii skrze sérii rozhovorů s novináři. Z rozhovorů vyplývá, že autority již nezasahují do obsahu médií, ale nová vláda těžko snáší kritiku a často útočí na novináře. Veřejné útoky na svobodná média vytvářejí tlak zejména na kritické investigativní zpravodajství. Kritika nové vlády není jednoduchá, zejména premiér Pašinjan má velmi vysokou podporu veřejnosti a lidé mají tendenci věřit spíše jemu než kritickým médiím. Útoky na novináře se stupňují po celém světě, ale od premiéra, který začal svoji kariéru jako novinář, jsou překvapivé. Během podzimu 2018 také policie podnikla razii proti dvěma médiím – Yerevan Today a Ajsor. Po vyhraných prosincových volbách jsou nové autority vůči médiím uzavřenější, což může být i vlivem uniklých nahrávek hovorů premiéra s šéfem bezpečnostní služby (více viz minulý zpravodaj).

(EN) <https://eurasianet.org/in-the-new-armenia-media-freedom-is-a-mixed-bag>

Signalizuje osvobození aktivistů slábnutí represí v Ázerbájdžánu?

Po stažení nového obvinění politického vězně Mehmana Husejnova, [o kterém jsme psali v minulém vydání zpravodaje](#), byli předčasně propuštěni opozičník Mamed Ibragim a aktivista Telman Širalijev. Někteří obránci lidských práv to interpretují jako oslabování represí a vnímají propuštění jako úspěch protestů občanské společnosti. Zda je tomu opravdu tak lze zřejmě jen spekulovat. V každém případě pracovní skupina hájící lidská práva vydala v únoru aktualizovaný seznam politických vězňů, který čítá 127 jmen – na minulém soupise jich bylo 128.

(RU) <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/332102/>

(EN) <https://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/46247/>

(RU) <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/331667/>

Obyvatelé bakuského slumu odmítají vystěhování

Část obyvatel chudinské čtvrti v Baku přezdívané Šanghaj odmítá nucené vystěhování ze svých domů, které byly před mnoha desítkami let postaveny v bezprostřední blízkosti železniční trati. Státem nabízená kompenzace podle nich nestačí na pořízení bydlení v jiné lokalitě. Posledních 32 domů, které nebyly zbourány, je již odpojeno od vody, elektřiny i plynu, obyvatelé ale zůstávají. O čtvrti byl před třemi lety natočen dvacetiminutový dokumentární film „Shanghai, Baku“, který je s anglickými titulky ke shlédnutí na YouTube (odkaz níže).

(EN) <https://www.rferl.org/a/baku-shanghai-clearance/29768313.html>

(EN/AZ) <https://www.youtube.com/watch?v=zrs7Z-1BtdA>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na

<http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? [Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!](#)

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ

tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: brno@nesehnuti.cz

<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:

Barbora Jelínková, Patrik Salát, Ondřej Zacha, Pavla Švecová, Martin Hyťha

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými znepřátelenými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkávat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezaujaté. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stepanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.

TRANSITION

Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu transformační spolupráce ČR.